

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibus Moribusque Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Liber VIII. De Sanctitate Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

DE
 PERFECTIONIBVS
 MORIBVSQVE
 DIVINIS
 LIBER OCTAVVS,
 DE SANCTITATE DEI.
 CAPVT PRIMVM.

Quid Sanctitas, & quomodo sit in Deo.

Sanctitas.

SANCTITAS est bonitas moralis, quæ generatim nihil est aliud quàm perfectio morum in actu, vel habitu: quæ etiam in Scripturis *iustitia* vocari solet. Idem enim in Scripturis est: esse iustum, & esse sanctum, habere iustitiam, & habere sanctitatem. et si propriè non vocemus sanctos, nisi eos qui in iustitia perfecti. Sicut utem perfectio naturalis in rebus creatis consistit in eo quòd aliquid sit commensum suæ regulæ, secundum quam est factum: ita perfectio moris in commensione cum lege æterna, secundum quam oportet operari. Sicut enim conceptus diuinæ mentis seu idea est mensura perfectionis naturalis, seu entitatis in rebus omnibus: ita lex æterna est mensura perfectionis moralis & sanctitatis naturæ rationalis in omnibus operibus bonis. Is enim perfectus est & sanctus, cuius affectus & mores exactè congruunt legi æternæ.

*Congruentia
 cum lege
 æterna est
 sanctitas.*

Sed altioris longè rationis est perfectio diuina: non enim voluntas

tas

tas diuina eiusque mores accidentario modo conformes sunt legi aeternae, sed essentialiter & ab intrinseco. neque per varias virtutes, sed per essentiam suam, quatenus ea rationem voluntatis obtinet.

3 Rursus cum lex aeterna oriatur ex ratione diuinæ essentiae, (quæ sicut est origo primordialis omnis perfectionis entitatiuæ, ita etiam omnis perfectionis moralis, & omnis rectitudinis affectus & moris) fit vt perfectio & sanctitas consistat etiam in coniunctione cum Deo per affectum. Vnde amor Dei est sanctitas. Quare cum Deus sibi ipse maximè sit coniunctus, tum per naturam suam, tum per affectum amoris, ipse maximè sanctus est. Denique ratio sanctitatis, vt à nobis concipi potest, consistit in puritate animi aliena ab omni contagione & labe peccati, vt docet Dionysius c. 12. De diuinis nominibus: Ἁγιότης μὲν ἐστὶν, ἧς καὶ ἡμεῖς εἰμεν, ἢ πάντες ἀγνοοῦμεν, καὶ πάντως, καὶ πάντως ἀγαθῶς καὶ ἀπορίως. Sanctitas est, vt more nostro loquar, ab omni scelere libera, & omnino perfecta, & omni ex parte immaculata puritas. Talis autem puritas maxime conuenit Deo.

Coniunctio
cum Deo est
sanctitas.

4 Deus igitur sanctus dicitur multis modis, potissimum quinque. Primò, Radicaliter, quia essentia diuina est prima radix & originalis fons omnis sanctitatis & puritatis. Ex ipsa enim nostro modo concipiendi & lex aeterna, & amor omnis, omnisque puritas in intellectu & voluntate diuina oritur.

Quinque
modis dicitur
Deus sanctus.

5 Secundò, Obiectiuè, quia est obiectum omnis sanctitatis. Omnis enim sanctitas sita est in amore & coniunctione cum Deo. quare etiam est mensura totius & ipsius sanctitatis, vnde nimirum sanctitas suam speciem & modum accipit. Sanctitas enim est puritas. Sicut autem impuritas nascitur ex contactu inferiorum, vt cum facies aut vestis luto aspergitur, vel cum anima per affectum inferioribus inordinate inhæret: ita puritas oritur ex contactu superiorum, cum affectus ad sublimiora & nobiliora assurgit, & iis inhæret. Supremum autem omnium, & simplicissimum & purissimum est Deus. vnde summa puritas consistit in adhesionem cum Deo. Itaque cum summa puritas sit sanctitas, Deus est ratio obiectiua & mensura sanctitatis.

Tertiò dicitur sanctus exemplariter, vel in modum regulæ: quia per legem aeternam est regula omnis sanctitatis. Conformatio enim affectus cum lege aeterna est vera sanctitas.

6 Quartò, Formaliter; sanctitas enim formaliter est puritas affectus: puritas autem affectus est amor Dei; quia est adhesio cum

eo quod est purissimum & nobilissimum. Quare cum Deus sit amor sui, ipse hac ratione formaliter est sua sanctitas: & quia se amat infinite, quantum nimirum est amabilis, ideo quoque infinite sanctus est. Similiter quia nihil omnino amat nisi propter semetipsum, ideo etiam in amore omnium creaturarum sanctus est. Vnde Scriptura Psal. 144. *Iustus Dominus in omnibus viis suis, & sanctus in omnibus operibus suis*. Non enim amat eas propter ipsas ultimum, sed propter excellentiam bonitatis suae; quo in affectu sita est sanctitas. Sanctum enim esse, est amare Deum, & gloriam ipsius in omnibus procurare. Item *sanctus in omnibus operibus suis*; quia omnes eius affectus, & omnes eius operationes exactissime legis aeternae rectitudini conformantur. Voluntas enim ipsius per se suamque essentiam legi aeternae ex aequo respondet & commensuratur: quia tam perfecte vult rectitudinem, quam perfecte illam concipit. Vnde sicut intellectio & iudicium rectitudinis est infinite perfectum, ita quoque amor & affectus rectitudinis est infinite perfectus, utpote intrinsecam suam regulam adaequans.

*Necessario
odit peccatum.*

Hinc fit ut Deus necessario oderit peccatum, idque infinito odio. Cum enim necessario amet rectitudinem legis aeternae, necessario odit quidquid huic rectitudini aduersatur: aduersatur autem illi omne peccatum; quia ratio peccati in eo sita est, quod sit contra legem Dei aeternam. Item necessario amat suam bonitatem & perfectionem; necessario ergo odit omne peccatum, quod illi bonitati repugnat, repugnat, inquam, non ut forma formae, sed ut inordinatum & distortum suae regulae & mensurae. Quod infinito quodam odio illud habeat (de perfecto peccato seu mortifero loquor) colligitur ex istis signis. Primum, Quia priuat hominem idcirco infinito bono, nimirum possessione ipsius Dei. Secundum, Quia infligit infinitum dolorem & ignominiam, nimirum aeternos cruciatus. Tertium, Quia etiam si quis haberet innumera merita, eorum tamen omnium Deus vel ob unum peccatum mortiferum obliuisceretur, ut ex Scripturis constat. Quartum, Quia Filium suum ad delendum peccatum incarnari & mori voluit.

*Signa odij
contra pec-
catum.*

*Ezech. 18.
Rom. 6.*

*Deus est prin-
cipium san-
ctitatis mul-
tipliciter.*

Quintum, Dicitur Sanctus eminenter & causaliter, tamquam fons & principium omnis sanctitatis & puritatis in creaturis; principium inquam efficiens, formale, exemplare, & finale. *Efficiens*, quia ipse est qui omnem sanctitatem tam in Angelis quam in hominibus infundit, ipse qui creaturas suas ad se conuertit, peccatorum labes abstergit, gratiae lucem & omnem virtutem supernaturalem

ralem mentibus inserit. *Formale*, quia ipse est omnis sanctitatis ratio obiectiua, speciem & formam illi impertiens. vnde se habet per modum causæ formalis, non informantis, sed altiori modo & absque imperfectione speciem tribuentis. *Exemplare*, quia omnis sanctitas debet conformari legi æternæ (quæ est ipsa rationis diuinæ relictudo, ac proinde ipse Deus) tamquam regulæ & mensuræ suæ; & sicut opus artis debet conformari regulis artis. *Finale*, quia omnis sanctitas creaturæ dirigitur in Deum eiusque gloriam, vt in finem. Idè enim omnis creatura sanctificatur, vt Deo tamquam vltimo fini inhæreat, eumque honoret, laudet, & glorificet.

CAP. V T II.

Discrimen Sanctitatis diuinæ & creaturarum.

9 **E**x his colligere licet multiplex discrimen inter sanctitatem Dei & sanctitatem creaturæ, quantumuis ea sublimis & sancta sit. Primò, Quia Deus per seipsum, nimirum per essentiam suam, sanctus est; siue de sanctitate fundamentali, siue de obiectiua, siue de formali loquamur, vt ex dictis constat. Nulla autem creatura potest esse sancta per suam essentiam: imò nulli creaturæ potest esse naturale, esse filium Dei, esse impeccabilem, habere Spiritum sanctum, videre Deum; quamuis id fiat per qualitates vel actus accessorios. Itaque solùm per dona supernaturalia naturæ superaddita sanctitatem habet.

Secundò, Sanctitas Dei est substantia, sicut & eius sapientia, & amor, & ceteræ virtutes; sanctitas creaturæ est qualitas substantiæ accessoria, eaque multiplex, complectitur enim varios actus & habitus, tum intellectus, tum voluntatis. Intellectus enim debet esse illustratus fide vel lumine gloriæ: voluntas charitate, religione, & aliis virtutibus supernaturalibus charitati subseruentibus. Quamuis enim ipsa propriè & formaliter in charitate consistat, tamen requirit multa alia, vel vt præuia, vel vt subseruientia.

Tertiò, Sanctitas Dei est omnino infinita & intensiuè & extensiuè: tantum enim se amat Deus, quantum est amabilis; tantaque est puritas in amore, quanta est in perfectione essentiæ. Extendit etiam se ad infinita, nimirum ad omnia quæ cernit in sua essentia; illa enim omnia placent ipsi propter semetipsum & gloriam suam. Creaturæ autem sanctitas vtroque modo est finita & limitata: ne-

que enim tam ardentem amare Deum potest quam ipse dignus est, neque ea affirmatione qua dignus est, neque ad infinita distincte se potest extendere, ea ad ipsius gloriam referendo.

Quartò, Hinc fit ut sanctitas Dei neque crescere possit unquam, nec minui. Non crescere, quia est uniuersitas & plenitudo sanctitatis infinita. Non minui, quia est essentialis. Creatura uero sanctitas potest crescere sine termino, & potest minui usque ad nihilum: nempe si naturam rerum spectes, & nisi Deus terminos præfixisset.

Quintò, Sanctitas Dei est superior omni sanctitate & puritate intelligibili, & in ipso præexistit & superexistit ab æterno ipsa sanctitatis ratio & plenitudo superessentialiter, ad eò ut sanctitas creatura ad illam puritatem comparata, sit instar nihili, & ueluti impuritas quædam. Simili modo tota potentia, sapientia, pulchritudo, excellentia totius creatura ad diuinam potentiam, sapientiam, pulchritudinem, excellentiam collata, est instar nihili. unde Theologi docent, totum uniuersum unà cum Deo sumptum, non esse quid præstantius Deo solo; tum quia non addit aliquid notabile Deo, sicut una arenula non addit aliquid notabile immensitati Terræ; tum quia etsi semel productum sit, adhuc continetur in Deo eminenter & idem numero: unde nihil addit quod in Deo non sit excellentiori modo. Hinc Dominus Matth. 19. *Quid me interrogas de bono? unus est bonus, Deus.* & Ecclesia in Hymno Angelico, *Tu solus sanctus, tu solus Dominus:* quia in ipso solo uniuersitas boni, & sanctitatis, & dominij; & quidquid extra illum reperitur boni, aut sanctitatis, aut dominij, id totum est instar nihili, comparatione eius quod est in Deo, utpote infinite ab excellentia illa deficiens.

Sextò, Sanctitas Dei est causa efficiens, & conseruans, & exemplaris, & formalis seu specificans, & finalis omnis sanctitatis creatura, ut antè ostensum est.

CAPVT III.

Tria Consectaria dictorum de Sanctitate.

Ex his quæ dicta sunt patet Primò, Quanta puritate animi, reuerentia, & attentione illum colere debeamus. Cum enim sit ipsa puritas & sanctitas, in suis cultoribus summam puritatem requirit,

quirit, iuxta illud Leuitici 11. *Sancti estote, quoniam ego sanctus sum.* non enim summæ puritati potest placere nisi quod purum est. Requirit etiam summam *reuerentiam*: quia sanctitati debetur reuerentia, cum in ea concipiatur præsentia diuini numinis. Denique summam *attentionem*: quia reuerentia attentionem parit. vnde quantum est reuerentiæ, tantum est attentionis.

12. Secundò, Totum mundum esse veluti templum quoddam Diuinitatis, ipsius præsentia sanctificatum, vt ipsum vbique præsentem spectemus, vbique veneremur, laudemus, honoremus, semperque in eius præsentia, veluti in sacro quodam templo nos versati putemus. Sed maximè templi instar habet anima nostra, quæ toto mundo longè est capaciòr, & ad cultum diuinum, eiusque in ea habitationem specialiter sanctificata. quare nos introrsum conuertere, & in fundum animæ, vbi Deus habitat, recipere oportet, vt ibi procul à rerum externarum tumultu, in silentio cum ipso versemur, ipsum veneremur & colamus.

13. Tertiò, Vitandos omnes impuros & inordinatos affectus, omnesque animæ labes, quibus templum animæ nostræ violatur & profanatur. Sicut enim certis quibusdam operibus, quæ repugnant sanctitati loci corporalis, violatur templum materiale, fitque cultui diuino ineptum: ita quoque peccato, & maximè impuris cogitationibus & affectibus, violatur templum spiritale animæ nostræ, fitque ineptum habitationi diuinæ. *In maleuolam enim animam non introi-* Sap. 11.
bit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis. Et quamuis Deus propter immensitatem essentiæ non possit recedere re ipsa, recedit tamen tum affectu tum effectu; quia odit tale habitaculum, nec vult in illud cælestem gratiæ suæ liquorem effundere, sicut sapiens vnguentarius pretiosissimum balsamum vasi impuro nunquam infunderet.

CAPVT IV.

Recollectio precatória, de Sanctitate Dei.

14. **S**ANCTVS, *Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth: plena est omnis* Is. 6.
terra gloria eius. Ita clamant Seraphim in visione illa mystica, qua gloriæ tuæ specimen & terribile iudicium Iudaicæ execrationis Isaïæ Prophetæ ostendisti. Impleta enim populi illius peccatorum mensura, cum te in carne venientem repudiarunt, sanctita-

Habacuc 1. *tem tuam trina compellatione, magno Trinitatis mysterio, ad vindictam prouocant. Mundi enim sunt oculi tui, ne videas malum, & ad iniquitatem respicere non poteris. Cum enim sis ipsa sanctitas, summe tibi displicet omne peccatum, ideoque perdes omnes qui operantur iniquitatem.* Nam sicut luci aduersantur tenebrae, & pulchritudini deformitas, & puritati conuicinium, & vitæ mors, & rectitudini obliquitas, & bonitati malitia, ita sanctitati repugnat & exosum est omne peccatum.

Vnde sicut necessariò sanctitatem tuam summe amas, ita necessariò peccatum summe odisti, & infinita pœna vindicas, nisi misericordia tua infinita prauenerit, & spiritu contritionis afflato, pœnitenti condonauerit.

Nemo umquam tibi nisi per sanctitatem placuit: nemo qui ea præditus & ornatus, tibi umquam displicuit. hæc sola filios tibi facit, & regni heredes: huic soli consortium gloriæ & beatitudinis tuæ promissum, & ante tempora sæcularia præparatum: ad hanc ab æterno à te *prædestinati sumus in Christo, ut simus sancti & immaculati in conspectu tuo, & æterna hereditate digni.*

Ad Ephes. *Non potentiam, non sapientiam, non maiestatis tuæ celsitudinem, sed sanctitatem tuam nos imitari voluisti, cum sic præcepisti: Sancti estote, quoniam ego sanctus sum.* Dæcet enim ipsum puritatis & sanctitatis fontem, omni puritate puriorem, omni sanctitate sanctiorem, ministros habere sanctos, & ab omni peccati labe immunes. Sed vnde nobis, qui luteas domos incolimus, & in terrenis vsu & cogitatione assidue versamur, tanta puritas, vt dignè in conspectu & obsequiis tuis versari possimus? Si enim cælestes illi spiritus ab omni corporea concreione segregati, & ipsis cælis mundiorem, adhuc infinite absunt ab ea puritate quæ ministerio tuo congruit, quanto nos interuallo ab ea distamus, qui ab illis incomparabiliter superamur? Sed hæc est benignitas tua, quæ se uos suos, licet peccatores, & terrenorum puluere adpersos, non reiicit, sed potius ad se allicit, vt labe abitergat, tenebras illuminet, affectus sanctificet, & dignos præsentia vultus tui pro modulo naturæ mortalis efficiat. Non requiris à nobis quod sanctitatis tuæ celsitudini est debitum, sed quod nostræ mortalitatis imbecillitati consentaneum.

Tu omnis sanctitatis auctor, & finis, & regula, & exemplar, à quo, ad quem, & ad cuius formam ac similitudinem sanctificantur omnia in cælo & in terra. Totus iste mundus est veluti templum
Diui-

Diuinitatis tuæ, tuo cultui consecratum, tua præsentia sanctum, tua gloria plenum, tuis admirandis operibus exornatum, vt ibi te colamus, laudemus, & benedicamus in hæc vita, & in futura.

19 Sed sublimior est sanctitas naturæ rationalis, sicut & illustrior est præsentia tua in spiritibus quàm in corporibus; & excellentius hi ad te accedere, & tibi coniungi possunt. Nosse enim & amare te, sanctitas est spirituum. Per hæc tu in illis habitas, & illi templum tuum fiunt, multò felicius & augustius quàm vasta hæc mundi machina, quæ tuam præsentiam sentire non potest. Per eadem ad te accedunt, tibi que vniuntur vitali vinculo, & in tuam puritatem facessunt. Cognoscens enim transit in cognitam, & amans in amatum. Quare cum sis purissimus actus, & in supremo gradu spiritalis tenuitatis, vt ita dicam, & puritatis, infinite eleuatus supra materiam & corporalia omnia, infinite simplex, infinite subtilis & spiritalis; necesse quoque ea quæ ad te eleuantur, tibi que vniuntur, & vnus tecum efficiuntur spiritus, simpliciora, puriora, magisque spiritalia effici, & ab omni contagione inferiorum remotiora. Hoc autem est illa sanctitas, qua omnes rationales animæ & spiritus Angelici præditi esse debent, vt tibi perfecte placeant.

20 Sed adhuc altior est sanctificationis gradus, cum nimirum per te ipsum absque vilo dono creato sanctificas creaturam, eam supra omnia creata ad te attrahens, & substantialiter tibi in vnitatem hypostasis adstringens. Sic beatissimam Dõmini nostri humanitatem sanctificasti, vt sicut in illa est plenitudo Diuinitatis, ita sit & sanctitatis.

21 O admirabilem, & omni menti creatæ incomprehensibilem sanctificationem! o infinitam diuinæ bonitatis dignationem, quæ saltem expiationis & sanctificationis fontem humano generi contulit! Ab huius plenitudine omnes accepimus, & quod superest, adhuc mille mundorum peccatis abluendis, & infinitis animabus sanctificandis sufficit. Sic per vnum hominem sanctificantur omnes homines, & ad Deum reducuntur, sicut per vnum Deo sunt auersi, & peccato inquinati.

22 Et quia rudes sumus, sensibus dediti, sensibilibus immerfi, ruditati nostræ te accommodas, per sensibilia nos sanctificans, & contactu corporeo spiritum tuum, & spiritalia dona infundens. Stupendum prorsus consilium sapientiæ æternæ, signorum sensibilibus contactu, vel vsu, nos ex filiis iræ effici filios Dei, heredes

des vita æterna, confortes diuinæ gloriæ: qui antè eramus omni confusione & morte æterna digni! Mira benignitas & dignatio, rem ad eò excelsam & diuinam (per quam Deo similes efficimur, sine qua ei placere non possumus) conferri modo tam humilii, per instrumenta tam vilia, nullo vel modico nostro labore aut conatu! Verè sæculum aureum & sæculum Gratiæ est tempus istud noui Testamenti, quo tantæ diuitiæ caelestes, tanta bonorum diuinorum copia cernitur in terris, tantaque facilitate comparatur. Verè nunc melliflui facti sunt cæli, & montes stillant dulcedinem, & flumina vino & lacte redundant, & bonorum caelestium apotheca exposita sunt inter mortales, ex quibus breui tempore, facili negotio in omnem æternitatem diuites & pares Angelis effici possumus.

Tibi gloria, tibi benedictio & gratiarum actio ab omni creatura in cælo & in terra, ó sanctitatis auctor! tuum hoc est beneficium, tua philanthropia. Tu nobis Sanctum sanctorum dedisti, & in ipso fontem nobis perennem sanctificationis constituisti, *in abolitionem peccatoris & mensuram*. Hunc tu per teipsum, tuam sanctitatem illi impertiendo, sanctificasti, & per hunc ceteros. Ab hoc sanctitas omnis manat in symbola externa seu Sacramenta, à symbolis per corpus transfunditur in animam: ab anima redundat in corpus, & in opera interna; ab operibus internis ad externa: vt sic totus homo, totaque vita ipsius sancta tibi deuota & consecrata sit, & ad te summum bonum & vltimum finem, vnde processit, reducatur, & in te quiescat. Sic creaturam tuam ad te reuocas, sic consortio tuo dignam facis. Fac, vt ex hoc fonte assidue hauriam, assidue lauer, vt dealbem stolam meam in sanguine Agni.

Zach. 31. *Amplius laua me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me. Asperge me hyssopo in fonte isto intrinseco in sanguine mystici passeruculi, & mundabor; inde me laua, & super niuem dealbabor.*

Psal. 50.